

ФОРМА ПРАТИ ТЕМУ: ПЕТОДЕЛНИ МЕТОДОЛОШКИ ЕСЕЈ

Аутор: Владимир Миленковић

Издавач: Универзитет у Београду, Архитектонски факултет, Музеј примењене уметности, Београд, 2015.

Монографија *Форма прати тему - петоделни методолошки есеј* структурирана је у више поглавља. Уместо увода је разматрање под називом *Архитектонска позиција*, а затим следи пет поглавља: *Проблем, Случај, Тема, Апстракција, Метод*, да би на крају, уместо закључних разматрања, била дата два проблемска текста: *Питање стила, морала и смисла* и *Концепт идеје*. Свако поглавље прати по једна слика као илустрација теоретских разматрања. На крају се налазе *Библиографија* и *Индекс појмова и имена*.

Поглавља имају подтеме:

Проблем: Проблем проблема; Субјективно објективно

Случај: Један једини; Све једно; Баухаус, Бобур и Нувел

Тема: Шта; У односу на шта

Апстракција: Живот је сан; Ходање по жици; Идеја о повратку

Метод: Интуиција, Теза и антитеза; Логика метапарадокса;

Спирално пројектовање

Тематски, аутор разматра време стилске модерне и садашњег архитектонског стваралаштва кроз феноменологију форме у архитектури, те однос видљивог и невидљивог, појмовног и стварног, констатујући да данашње време одликује снажан продор глобализације и да архитектуру треба посматрати у оквиру њене променљивости. По речима аутора: „Заправо ради се о културној дисперзији насталој прво у областима које тангирају архитектуру, а затим је архитектура само постала део те опште разградње постојећег”.

Управо у овом процесу постоје покушаји за преименовање модерности у разне стилске одреднице, те се аутор донекле слаже са изразом *надмодерност*, антрополога Марк Ожеа, иако не избегава стандардно полазиште сублимације прошлости, садашњости и будућности.

Полазећи од става да: „Нема сумње да је природа архитектуре везана за облике у којима се појављују”, пита се да ли она може постојати независно од архитектата, а нарочито због променљивости и општости које карактеришу савремене појаве. Низ амбивалентности у самом схватању и њеној појавности нису супротне:

„Поредак да оно што архитектуру чини могућом се налази управо у њеном чврстом односу са стварношћу а не изван ње” примећује аутор.

Кроз низ теоретских и филозофских огледа, који обилују расправама са актуелним мислиоцима архитектуре, аутор дефинише проблем теме и форме и све то поткрепљује низом добро изабраних цитата.

Аутор се врло лако креће кроз простор архитектонске мисли од времена Баухауса до данас, где су, између осталог, незаобилазне теме технологија и еколошке импликације које су на одређени начин, поред форме на коју утичу, значајније одреднице у архитектонском пројектовању. Проблематизује се и употребљивост, која, када је пренаглашена, води спонтано ка апстракцији и минимализму форме и може се кроз историјски развој схватити као провокација која доводи до постмодернистичких схватања, мада тај узрочно-

SADRŽAJ	
ARHITEKTONSKA POZICIJA — 10	
19	31
PROBLEM PROBLEM PROBLEMA SUBJEKTIVNO OBJEKTIVNO	SLUČAJ JEDAN JEDINI SVE JEDNO BAUHAUS, BOBUR I NUVEL
30	49
	50
	TEMA ŠTA U ODNOSU NA ŠTA
	62
	63
	APSTRAKCIJA ŽIVOT JE SAN HODANJE PO ŽICI IDEJA O POVRA TKU
	80
	81
	METOD INTUICIJA, TEZA I ANTITEZA LOGIKA METAPARADOKSA SPIRALNO PROJEKTOVANJE
	97
	PITANJE STILA, MORALA I SMISLA — 98
	KONTINUITET IDEJE — 104
	BIBLIOGRAFIJA — 109
	INDEKS — 113

последични однос не би требало тако поједностављено схватати.

Кроз разматрање синтагме „Живот је сан” развија се дискурс о сну као рефлексји јаве, о улози посматрача и учесника аналогно улози архитекте у процесу пројектовања.

Даље расправе о нематеријалности концепције архитектуре и материјалности њене појавности, те о метафори „Спирално пројектовање”, затим о питањима стила, морала и смисла, врло су кондензовани текстови теоретских размисљања о низу аспеката архитектонске судбине.

Закључно, аутор доноси низ занимљивих констатација за које су му послужиле претходне расправе као својеврсни огледи, од којих издвајамо став „... да пројектовањем сажимамо различитост и мноштво”, те да се архитектура „... позиционира у сверу помешаности утицаја апстрактног и реалног”.

Питање архитектонске форме је тема којом се бавимо и не треба је избегавати због њене променљивости и без обзира што не можемо расправу да учинимо коначном, мото је ове инспиративне расправе.

Језик којим аутор пише је јасан, врло кондензоване реченице носе континуалну нит мисли, тако да текст тражи лагано читање.

Монографија представља оригиналну, научно поткрепљену, методолошки јасну расправу о односу форме и теме у архитектури и значајан је допринос теоретским разматрањима битним за схватање феноменологије процеса пројектовања у контексту променљивости историјских кретања у култури и уметности.

др Игор Марић